

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Наукове товариство студентів, аспірантів,
докторантів і молодих вчених СумДУ

ПЕРШИЙ КРОК У НАУКУ

Матеріали
ІХ студентської конференції
(Суми, 25 лютого 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

ПРАВОВА ОХОРОНА ВОД У НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Яковлєва Я.С., студентка; СумДУ, гр. Ю-62

Здавна люди будували свої поселення поблизу водойм, що були критичною умовою життєзабезпечення, слугуючи джерелом постачання води для питних, побутових, сільськогосподарських, промислових потреб, транспортними шляхами тощо. Більшість українських міст мають, принаймні, одну річку, озеро чи штучну водойму. Ці водойми виконують низку екологічних функцій, формують середовище населеного пункту слугують для відпочинку людей і, в той же час, зазнають величезного негативного впливу від людської діяльності, забруднення відходами промислових підприємств та комунальними стоками.

Саме в населених пунктах через порушення правил забудови найчастіше порушується режим прибережних захисних смуг, а положення ч. 5 ст. 88 Водного кодексу України, згідно з якими у межах існуючих населених пунктів прибережна захисна смуга встановлюється з урахуванням містобудівної документації, взагалі створює можливість для недобросовісних забудовників і корумпованих чиновників легалізувати будівництво безпосередньо на березі річки чи озера. Відтак, низка річок, особливо малих, що протікають через міста, села і селища, інші водойми, розташовані в межах населених пунктів України, знаходяться в критичному стані. В свою чергу, засмічення, забруднення та пересихання водних об'єктів негативно впливає на інші елементи довкілля, на рівень його якості загалом, а отже, – й на якість життя людей, здоров'я нинішнього й майбутніх поколінь.

Правова охорона вод в населених пунктах має розглядатися як невід'ємна складова частина більш загального поняття правової охорони вод. Чинне водне законодавство не містить визначення поняття правової охорони вод, однак ч. 1 ст. 95 ВК України передбачає, що усі води (водні об'єкти) підлягають охороні від забруднення, засмічення, вичерпання та інших дій, які можуть погіршити умови водопостачання, завдавати шкоди здоров'ю людей,

спричинити зменшення рибних запасів та інших об'єктів водного промислу, погіршення умов існування диких тварин, зниження родючості земель та інші несприятливі явища внаслідок зміни фізичних і хімічних властивостей вод, зниження їх здатності до природного очищення, порушення гідрологічного і гідрогеологічного режиму вод.

При цьому правова охорона вод у населених пунктах як окремий напрямок правової охорони вод в чинному водному законодавстві України не виділяється, що, на нашу думку, не є виправданим, з огляду як на об'єктивну потребу в спеціальному правовому регулюванні, так і на позитивний досвід країн ЄС. Нині більшість європейських міст і навіть невеликих населених пунктів мають власні стратегії відновлення водних об'єктів, а на рівні ЄС ще з 90-х років минулого століття (до цього часу водне законодавство Європейських Співтовариств обмежувалося переважно врегулюванням питань якості питної води) почав формуватися комплексний блок комунітарного права, спрямований на вирішення проблем охорони водойм, які постраждали від впливу урбанізації.

Зокрема, 21 травня 1991 року Рада ЄС ухвалила Директиву 91/271/ЄЕС «Про очистку міських стічних вод», метою якої є захист довкілля від негативних впливів викидів і скидів стічних вод в міських агломераціях. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, зобов'язує Україну імплементувати вимоги зазначеної Директиви, а також положення Директив 2000/60/ЄС про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики, № 2007/60/ЄС про оцінку та управління ризиками затоплення, № 98/83/ЄС про якість води, призначеної для споживання людиною. Відтак, оновлення водного законодавства та модернізація правового регулювання охорони вод нині є прямим міжнародним зобов'язанням нашої держави. Необхідним напрямком такої модернізації має стати визначення та закріплення у ВК України спеціальних заходів, спрямованих на охорону водних об'єктів у населених пунктах, які враховували б специфіку урбанізованого середовища.

Керівник: Завгородня В.М., доцент